

Osebnostne zadeve

—j Napredovali so učitelji (ce) v VII. skupino: Nabergoj Danilo iz Dravograda, Demšar Antonija iz St. Vida pri Stični (Lit.), Dominko Saša iz Dol. Nemške vasi (N. m.), Klun Kristina, zabavilja v Mariboru, Tovstovršnik Ljudmila iz Sv. Andraža (Slovgr.), Rajner Draga iz Rajhenburga (Brez.), Zen Berta iz Pečarovec, Zupanc Valerija iz Škocjana (Krško), Vančič Janko iz Krškega, Eržen Fran iz Horjula; v VIII. skupino: Sabo-Kiferle Ana iz Sred Bistrice (Dol. L.), Klemenčič Julija iz Kostela (Kočevje).

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje. Odlok Ministrstva prosv. O. n. 80363 z dne 19. okt. 1932. dovoljuje članom organizacije JUU šole proste dni v svrhu udeležbe zborovanj sres, uč. društva, oziroma vaj pevskega zbora JUU, ker je pevski zbor sestavni del organizacije JUU. — Prosim pojasnila, ali se smejo te ugodnosti posluževati tudi nečlani.

Odgovor. Odlok O. n. 80363 z dne 19. oktobra 1932, velja le za člane JUU in jim daje pravico do oprostitve pouka za posejanje društvenih zborovanj in to mesečno po en dan v srezih, kjer so terenske prilike ugodne, a po 2 do 3 dni v nepovolnih terenskih razmerah. Vendar pa v nobenem primeru ne smejo presegati prosti dnevi v teku enega leta štivila 10. — Za dopust članom učiteljskega pev. zbora je pa izdalo ministrstvo posebno poseben odlok, ki omogoča vsem članom oprostitvev od pouka za dobo mesecih vaj, koncertov in glasbenih prireditev.

—§ Vprašanje J. Žir, iz Bl. Tukaj nas je več učiteljev upokojencev, ki bi želeli svojih žena radi vedeti, kam naj te žene, ko bodo postale vdove, naslovijo svoje pokojninske prošnje in kje naj jih oddajo in katere priloge so potrebne.

Odgovor. Prošnje naslovi vdova tako-le: »Kraljevski banki upravi, prosvetni oddelek v Ljubljani« in jo pošlje — v dvojniku — priporočeno po pošti ali osebno izroči.

Vsaki prošnji priključi po 2 prepisa teh listin: 1. mrtvaški list, 2. poročni list, 3. krstne liste otrok, 4. potrdilo o skupnem življenju (župni in občinski urad), 5. potrdilo, da je še vdova in se ni vnovič poročila (župni in občinski urad), 6. potrdilo, da vdova ni v nobeni drž. ali javni službi (občina), 7. potrdilo, da otroci, ki hodijo še v šolo, nimajo drž. podpore (šola), 8. potrdilo, da so otroci neopredeljeni in v oskrbi matere (župni in občinski urad) in 9. rešenje o odmeri pokojnine pokoj. soproga.

Pošiljki je priključiti od 1—9 navedene originalne listine, na podlagi katerih overovi kralj. banska uprava — predložene prepise listin.

Prošnje in vse priloge so proste takse. Vse gornje podatke vsebuje tudi »Roč. kata-log« za šol. l. 1934/35 na str. 132—136, ki ga je priporočila kralj. banska uprava v nabavo aktivnim učiteljem. V. G.

—§ Vprašanje: I. J. v X. 1. Ali ima pravico do stanarine in kuriva učitelj, ki se zdravi v bolnici (izven domačega kraja) odn. koliko časa mu pripada? 2. Ali se šteje bano-vinska dnevničarska in bednostna služba za drugi izpit in dalje za penzijo?

Odgovor: ad 1) Po §§ 29., 84. in 173. zak. o nar. šolah pripada stanarina. V primeru, da se plačilo osporava, naj se upravnim odnosom sodnim potom izposluje odločitev (kraj. šol. odbor, sres. načelstvo, upravno sodišče in končno drž. svet, t. j. pot.). Ad 2) naj zaprosi s kolkovano prošnjo šol. oblast za tolače-nje. Za penzijo se ne šteje navedena služba.

—§ Vprašanje: O. D. C. v R. Sem od 9. 4. 1932 na bolezenskem dopustu do upoko-jitve. Na ponovnem zdravniško komisijonel-

nem pregledu sem bila 9. 7. 1934. Upokojena se nisem.

1. Ali mi dosedanje naturalno stanovanje in kurivo ne pripada še nadalje do upoko-jitve na službenem mestu, kot ostalemu učiteljstvu,

2. Ali sem upravičena prositi za povišico, ki mi je dospela v času dopusta do upoko-jitve,

Odgovor: Po § 104. odst. 4. in 2. odst. § 106. urad zakona Vam je prestala aktivna drž. služba z 9. julijem 1933. in s tem dnevom se bo glasila Vaša upokojitev. Dopust do upo-kojitve more trajati do 12 mesečnega zapo-rednega bolovanja. Prvi period. povišek k VI. skupini Vam je dospel 29. XII. 1933. t. j. v času po prestopu akt. službe, zato Vam ne pripada.

—§ Vprašanje: O. V. v T. — dunav. ban. Drž. činovnik (učitelj) penzionisan 1925. g. venčao se 1934. g. — 1) dali mu pripada po-rodnični dodatek na članove porodice; 2) a u slučaju njegove smrti, ima li pravo uživanja penzije njegova supruga i to, opozivom na raniji finan. zakon o penzionerima.

Odgovor: ad 1) Po čl. 15. uredbe o dra-ginjskih dokladah drž. upokojencev pripada rodbinska drag. doklada upokojencu za za-konito ženo in vsakega otroka, ki je rojen v zakonitem zakonu ali je pozakonjen, razen v slučajih navedenih v čl. 17. in 20. uredbe, neglede na to kdaj je bil sklenjen zakon.

Ad 2) Po § 62/6. fin. zakona za 1932/1933. leto pripada ženam drž. uslužbenec, ki so bili upokojeni pred 1. 4. 1931., rodbinska po-kojnina le, če je bil sklenjen zakon pred upo-kojitvijo.

V danem primeru ne bi pripadala ženi rodbinska pokojnina z ozirom na določbo prej citiranega § fin. zak., kljub temu, da je ta upokojenec dolžan plačevati v pokojninski sklad. Vendar si po našem mnenju pridobi pravico do rodbinske pokojnine v tem pri-meru, če doplača v pok. sklad prispevek za čas od upokojitve do 1. 4. 1931., kakor določa to urad. zakon v § 272. odstavek 1. in ostane s tem »vlagatelj« od nastopa akt. službe do svoje smrti.

—§ Tovariši(ice), ki prosijo za odgovore, naj se razločno podpisujejo ter navedejo svoj službeni kraj, da bomo vedeli, ali in komu naj odgovorimo.

Naša gospodarska organizacija

OBCNI ZBOR UCITELJSKEGA DOMA V MARIBORU

je bil 23. decembra 1934. v Učiteljskem domu. Navzočih je bilo 28 zadržnikov. Poleg običajnih točk je bilo na dnevnem redu tudi čit-tanje prvega revizijskega poročila, od kar se je prenosovalo bivše društvo v zadrugo.

Občni zbor je otvoril in vodil načelnik tov. Hren. Zapisnik zadnjega občnega zbora sta overovala tovariša Ogorelec in Fran Cvet-ko.

Zveza slov. zadrug v Ljubljani je kot nadrejena zadruga oblast revidirala po svo-jem revizorju g. Rožet-u poslovanje naše za-druge dne 5. in 6. oktobra 1934. ter poslala revizijsko poročilo v vednost obč. zbora. Za-to se poročilo dobesedno prečita. Poročilo se glasi v celoti jako ugodno. Omenja samo var nedostatkov formalnega značaja, ki so se pa do obč. zbora že popravili. Zveza sama pa iz-reka v spremnem pismu načelstvu in nadzor-stvu za pravilno in vestno upravljanje te lepe zadruge svoje priznanje.

Po kratkem splošnem poročilu tov. na-čelnika o delovanju zadruge poda podrobno poročilo tajnik tov. Blažič. Ob koncu poslov-nega leta t. i. 30. junija 1934. je bilo 115 za-družnikov s 181 deleži. Torci se je število za-družnikov napram prejšnjemu letu zvišalo za

33, število deležev pa za 63. Upravni odbor je imel 6 sej, od tega 3 skupne z nadzorstvom, kjer so se reševali važnejši dopisi in »pre-tre-sali razni predlogi v korist doma. Tajništvo je prejelo 52 dopisov, odposlalo pa 192. V tem nišo všteti dopisi in odgovori, ki so zgolj po-slovnega značaja pri razpečevanju zaloge in na okrožnice.

Blagajniško poročilo tolmači na podlagi predloženega rač. zaključka tov. Kožuh. Pro-met izkazuje 1.683.905 Din. Je torej manjši za 235.037 Din napram prejšnjemu poslovnemu letu. A potreba je pripomniti, da je »prejšnje poslovno leto kot prvo obsegalo 18 mesecev, sedanje pa le 12. Torci je denarni promet faktično večji od prejšnjega. Pri mnogovrst-nem blagajniškem poslovanju zadruge so za-nimive sledeče postavke: za blago je bilo prejetih 91.697 Din, izplačalo se je na obrestih 52.342, daril pa prejelo 59.212 Din. Penzionat izkazuje pri prometu 207.866 Din, čistega vi-ška 3.055 Din, zadruga pa s penzionatom vred 8.629 Din. Iz tega je razvidno, da je zadrugi v precejšnje breme vknjižen dolg, katerega smo prevzeli pri nakupu poslopja, čeprav je ta dolg v veliki meri krit z založbo šol. zemlje-vidov in stenskih šol. slik, kar znaša v bilanci 289.805 Din. Čisto plemoženje zadruge znaša ca ¼ milijona Din, kar je za dobo 12 let ob-stoja vsekako lepo premoženje, čeprav je sa-mo v nepremičninah, v premičninah in v za-ložbi, ne pa v gotovini.

Kot upravnik založbe poroča tov. načel-nik. V preteklem poslovnem letu je bilo raz-poslanih 15.147 roč. zemljevidov ter 447 sten-skih šol. slik: jesen, zima, čas, žetev in Bled. Na novo se je izdala Gasparijeva slika zima, ki je zelo primerna in poceni. Teh slik še ni-majo vse šole, dasi so neobhodno potrebne in lahko nabavljive, ker so cene nizke in povrhu še založnica čaka na poravnavo računa. Ne-obhodno pa bo v tekočem poslovnem letu potreba misliti na obnovo založbe, zlasti ne-katerih zemljevidov, ki bodo zahtevali novih večjih izdatkov.

Tovarišica Mešičkova poroča kot pred-sednica kuratorija o penzionatu, ki se pri-skrbnem in naravnost vzornem upravljanju prav povoljno razvija ter si je pridobil dober sloves v učiteljskih, kakor tudi v izven-učiteljskih krogih. Penzionat ima 33 gojencev, je torej polno zaseden. Ima pa eno napako, ali še celo dve. Premajhen je, ker je moral tu-di letos odkloniti večje število reflektantov, in pa deklet še ne more sprejemati pod svojo gostoljubno streho, dasi so tudi ta nujno po-trebna takega zavoda. — Kuratorji se je red-no sestajal k mesečnim sejam in podrobno pregledoval vse poslovanje, ki je bilo do skrajnosti vestno in natančno, kar gre v za-hvalo predvsem upravniku tov. Lovšetu in njegovi sobroti.

Po teh poročilih se je storila dokaj za-nimiva debata, ki je stremela za tem, kako bi se zvišali dohodki, da bi se rešili bremen in zamogli že v dolednem času dom nekoliko razširiti ter preskrbeti oskrbo tudi učitelj-skim hčerkam.

Po zaključeni debati poroča predsednik nadzorstva tov. Klemenčič, da je nadzorni odbor večkrat pregledal vse poslovanje zadr-uge, našel vse v najlepšem redu in predlaga upravi in blagajniku razrešnico. Sprejeta je bila soglasno.

Pri slučajnostih sproži tov. Rajšp zani-miv predlog, kako pridobiti domu novih pra-vih živih kamnov, da bi prišli čimprej do uresničenja svojega popolnega cilja. Njegova izvajanja, s katerimi se bomo pečali še v po-sobnem članku, so pokazala, da je naš stari, dobri in zaslužni Rajšp še vedno oni idealni borec, ki mu je dobrobit in ugled učiteljstva prav tako pri srcu, kakor mu je bil v mladih letih učiteljstvo.

Ob zaključku obč. zbora se tov. predse-dnik spominja tradicije smrti našega Viteškega kralja Aleksandra, kateremu zaključijo vsi tri-kratni »Slava, njegovemu nasledniku mlade-mu kralju Petru II. pa »živjivo«.

Po občnem zboru je večina ostala pri skupnem kosilu v domu, kjer se je v tovari-

ški družbi izrekla še marsikatera misel, ki naj bi prinesla po uresničenju korist tej naši lepi ustanovi in po njej tudi učiteljstvu.

—g Članom Učit. samopomoči. V janua-ru t. l. so umrli trije člani: Drol Katinka, Bled, Jeglič Franc, Zasip in Vole Emil v Ma-riboru. V teh dneh je zadruga uprava raz-poslala položnice za nakazilo članskega prispevka in sicer za samce 16 Din, za zakon-ske pare 31 Din. Prejšnje zaostanke smo pri-šteli, večjim dolžnikom pa poslali opomine. Na zadnjih sejah je načelstvo moralo več »zakrknjenih grešnikov« izključiti iz zadruge. Poravnajte prispevke takoj po prejemu po-ložnice, sicer postanejo z odlašanjem na po-znejši čas zneski visoki, katere je včasih res težko poravnati.

—g Samopomoč učiteljskih otrok v Ljub-ljani reg. zad. z om. zav. je izplačala v me-secu januarju 3 odpravnine v znesku 7680 Din. Te dni so prejeli vsi člani položnice za 15. in 16. slučaj odpravnin. Ker bo treba tudi meseca februarja plačati eno odpravnino, prosi uprava vse člane, posebno še za-mudnike, da čimprej poravnajo svoje obvez-nosti napram zadrugi. — Lavrič Pavel, načel-nik.

Učiteljska fiskarna

—t Polak: Zemljepisna in zgodovinska učna snov. Veliko povpraševanje po teh knji-gah nas je prisililo, da smo odpoklicali vse v komisijo poslani knjige ter jih imamo sedaj v zalogi;

Polak: Zgod. učna snov za III. razred 420 ko-madov. Polak: Zemljepisna učna snov za III. razred 470 komadov. Polak: Zgodovinska učna snov za IV. razred 260 komadov.

Prosimo vsa šolska upraviteljsva, da čimprej oddajo naročila, da nam zaloga ne bo pošla.

Mladinska mafica

—mm Peta številka »Našega roda« z na-slovno stranjo slikarja M. Sedeja in s prav-pestro vsebino izide okoli 15. febr.

—mm »Male crkvene i školske novine«, ki jih izdajajo že 4. leto Gradiščanski Hrvat-i v Avstriji, so prinesle v poslednjem času več prevodov iz »Našega roda«, tako članek »Na meji večnega snega« od O. Reje, zabavno pe-semco in slikah »Če se dva pripravata« in »Brez besede«, nadalje več slik in križank. Napove-dujejo tudi prevod »Medvedka Markca« od Milkoviča. Zanimivo je, da je jezik gradi-ščanskih Hrvatov v marsičem bolj podoben slovenščini kot hrvaščini.

Šolski radio

—r XVII. teden. V torek 5. februarja bo predaval g. dr. Oskar Reja o svojem potova-nju po Maroku. Predavatelj se je pred leti napotil iz Ljubljane preko Nemčije v Stras-bourg in odtod v Marseille, kjer se je vkrcal na ladjo »Sidi bel Abes« in se prepeljal preko Sredozemskega morja v alžirsko luko Ordu. Tu je zopet vstopil na železnico in se peljal iz Alžira v Maroko in preko mesta Fesa do-segel luko Casablanka na obali Atlantskega oceana. Od tu je odpotoval v notranjost Ma-roka, v glavno mesto Marokeš, kjer je ostal več dni. Na vsem svojem potovanju je prišel v dotiko z Berberi, to je prvotno ljudstvo se-verne Afrike. Videl je njihova bivališča pod šotori in pod skalami, videl njihove šege in običaje ter se je skušal z njimi sporazumeti

Tukaj dobivajo jesti, drva in sveče ter živijo vsak dan po šolskih postavah, ki so po-sebej zanje narejene. Glej malo semenišče za šolske pripravnike! — Tudi tu v Celovcu so čast. gospod Rudmaš nekaj takega napravili, pa več od tega v svojem času.

V Slomškovih pismih se omenja sklad za celjske učit. pripr. v 67. pismu, kjer pravi Slomšek, da nima »proti uporabi pripr. sklada za plačo organizistu ničesar, vendar se mora staviti v pogoj in izgovoriti le kot renume-racija za glasbeni pouk učiteljskih priprav-nikov«. — Iz tega je razvidno, da Vodušek v letu 1852., ko je bilo to pismo pisano, ali ni za pripr. sklad ničesar potreboval, ali ga je pa vzdrževal res iz svojih sredstev in je zato prepustil obresti sklada za drug namen.

O tem skladu govori še 81. Slomškovo pismo, datirano z 19. nov. 1854., kjer omenja, da »se pravkar najvnetje deluje za Drobti-nice v korist celjskih pripravniških šol« — in pa 85., kjer pravi, da prevzame »uredništvo Drobti-nice dekan Stojan v korist družbe sv. Mohorja; vsled tega se zaključujejo toza-dnevni zneski za pripravniški sklad v Celju, kar bo toliko manj bolešno, ker tam nikakih pripravnikov ni.« S tem je prenehal priprav-niški sklad kot čisti dobiček Drobti-nice. Slom-šek ga je nakladal od l. 1846., ko je izšel prvi letnik Drobti-nice, pa do l. 1855., ko je za zne-sek začela prejemati Družba sv. Mohorja in je njih uredništvo prevzel braslovski dekan Stojan. Slomšek je vedel, da mora postati celjska učiteljska pripravnica eno, ali pa ma-riborska dvoletna, da bosta obe mogli uspe-vati. Tako je mariborska kot enoletna v letu 1855. celjski odvzela vse pripravnike. Celjska pripravnica je obstajala še do nove šolske reforme, ko je država tudi ljudsko šolstvo odvzela duhovniškemu nadzorstvu. Kaj se je zgodilo s celjskim pripr. skladom in Vo-

duškovim semeniščem, o tem nisem mogel do-biti podatkov.

Druge učiteljsko semenišče je ustanovil že omenjeni šolski svetovalec za Koroško Si-mon Rudmaš, ki ga omenja »Šolski Prijatelj« za leto 1852. že pri poročilu o Voduškovem priprav. semenišču. V 5. številki iz l. 1852. poroča isti list o Rudmaševem semenišču v Celovcu, da »imajo tam lepo število učitelj-skih pripravnikov, V l. letniku jih je 13, v II. pa 8, vseh skupaj 21 nadpolnih mladenčev. Živijo po posebnih postavah, ki so zares mo-dro in primerno sestavljene. Ni treba v misel vzeti, kateri gosod se je že lani in letos zopet za pravega očeta učiteljskih pripravnikov skazal — — — Imenuje Simona Rudmaša. To semenišče omenja Šolski Prijatelj še več-krat. Iz tu omenjenega dopisa spoznavamo, da je Rudmaš ustanovil l. 1851. celovsko priprav. semenišče in ga vzdrževal še v l. 1852. V l. 1853. pa omenja Šolski Prijatelj na str. 351. in 352. na novo izšlo Rudmaševo knjigo: »Beiträge aus der allgemeinen Unterrichts-und Erziehungslehre zu dem in den k. k. Schulen vorgeschriebenen Methodenbuche«, in pristavlja, da namerava Rudmaš iz izkupička za to knjigo ustanoviti sklad za revne učit. pripravnike v Celovcu. Knjiga stane 20 kr. in se povsod dobiva, zato naj jo vsi prijatli šol in revnih pripravnikov kupijo. Saj je presvetti škof Adalbert Lidmanský v ta namen daroval 20 fl. srebra.

Zanimivo je, kako so iz tega Rudmaše-vega sklada rasle vedno nove inicijative za učiteljske gospodarske ustanove. Na str. 71. poroča Šolski Prijatelj o Rudmaševem skladu za šol. pripravnike pa že pristavlja, zlasti pa da bi sinove borihi učiteljev podpirali. Istega leta prinaša Šolski Prijatelj zopet poročilo o Rudmaševem skladu na str. 158. in 159. izpod peresa nekega C., ki pa predlaga tako razši-

ritev priprav. sklada, da bi vanj plačevali vsi učitelji ljubljanske škofije, ki bi si tako usta-novili svoj sklad, iz njegovih obresti pa dajali pokojnino onemoglim učiteljem in njih vdo-vam in sirotam. Tu predlaga plačevanje čla-narine po 3 gld. letno. Na ta poziv je obširno odgovoril urednik Šolskega Prijatelja Andrej Einspieler sam na str. 175. in 176. z dopisom, ki je predlagal ustavitev pokojninskega in vdovskega društva za vse slov. dežele. Odziva nanj seveda ni bilo. Šele na str. 224. je dopis, ki žigosa to učiteljsko brezbriznost, ki je pa razumljiva, če pomislimo, da je učiteljstvo ureditev vseh teh vprašanj pričakovalo od državne uprave. Z objavo konkordata 5. no-vembra 1855. l. so padle vse te nade učitelj-stva v nič.

Šolski Prijatelj prinaša v tem letu še dva izkaza denarnih darov za Rudmašev sklad v 30. številki 108 fl. 20 kr. v 34. pa s prejšnjimi vred 180 fl. 49 kr. Več o njem ta list ne po-roča. Obstojal je še nadalje, ker ga omenja še Učiteljski tovaris v 1861. l. in 1863. l.

Kaj pa Ljubljana? Tam je bil tedaj de-želni šol. svetovalec dr. Franc Močnik, zna-meniti matematik in pedagog. Pojasnilo nam podaja Šolski Prijatelj 1852. l., ko prinaša do-pis posnet po Zg. Danici, kjer poroča, da je ministristvo nauka naznanilo tukajšnjemu po-glavarstvu, da štipendij, zaprosenih že dva-krat, sedaj še ne more deliti, pač pa je pri-pravljeno na nasvet dežel. šol. uradnice dvema ubožnima pripravnikoma kako pomoč pode-liti. Šolski Prijatelj l. 1854. nas pouči na 312. strani, da je ta podpora znašala 200 gld. na leto. — Da so pa tudi v Ljubljani mislili na priprav. semenišče, o tem čitamo že v dopisu dr. Orla, ki je mislil, naj bi bilo to semenišče v Alojzevišk skupno z gimnazijci. Seveda ni uspel. Da so pa mislili tudi na samostojno pripravniško semenišče, izvemo iz oporo-ke

prof. in znanega slovničarja Fr. Metelka. Ta je v svoji oporoki zapustil učit. pripr. ozi-roma učiteljem dve ustanovi: 1.) 15 gld vsako leto šol. služniku ali preparandu, ki pri kršč. nauku rokodel. učence verdeva (menda v red deva). Ta je za nas važen le kot podpora učit. priprav. 2.) 6000 gld. za 6 daril po 50 gld. na leto 6 učiteljem ljudskih šol na kmeth, ki se lepo obnašajo in so marljivi v svojem po-klicu, pa še posebno pridno obdelujejo slo-venščino in sadjerejo v šoli. Ako bi se uteg-nilo kdaj napraviti slovensko učiteljsko seme-nišče, se mora od te vsote polovica tega ka-pitala obrniti. (»Učit. tov.« l. let. str. 29—31.) Zakaj slovensko? Ali za vse slovenske deže-le, ali zato, če se ustanovi v Ljubljani tudi nemško semenišče? Povedano ni, verjetneje je pa prvo.

Pripravniška semenišča in druge omenje-ne ustanove so zasnovane razmer takratnih ča-sov. Bila so zamisel duhovščine, ki je tedaj vodila še vse ljudsko šolstvo. Nastala so v času, ko je država odrekla za avstr. ljudsko-šolsko učiteljstvo vsak prispevek in je le-to svoje dohodke dobivalo še nadalje večinoma iz cerkvenih služb. S tu navedenimi gospo-darskimi ustanovami je hotela duhovščina učiteljstvu tedaj le pomagati in mu tudi je. Saj je bilo vdovsko društvo za Kranjsko usta-novljeno 1860 l.

V vseh teh zasnovah pa lahko gledamo že v preteklosti začetne inicijative naših se-danjih učiteljskih gospodarskih ustanov, na-stalih iz naših lastnih sredstev, ki jih tedanje učiteljstvo še ni zmoglo. Učiteljski dom v Mariboru in pred kratkim kupljeni učiteljski konvikt v Ljubljani pa potrjujeta resnico Einspielerjevega že tedaj tolikokrat učitelj-stvu citiranega pregovora, ki se glasi: »Človek sam je posekan hrast, toda sve se može, ak' se sile bratski slože«.

z gestami. Iz glavnega mesta Marokeš se je predavatelj podal v gore Atlasa, ki ločijo puščavo Saharo od Maroka in je dosegel najvišji vrh »Tubkal« visok 4160 m.

V petek 8. februarja bo oddajal otroško spevoigrano »Punčke živé« Mladinski oder društva Tabor v Ljubljani; pod vodstvom učiteljice gđe. Jelene Wrischerjeve.

Nadaljni program v februarju:

Torek 12. februarja: Zabavno računstvo; g. Viktor Pirnat.

Petek 15. februarja: Izkoristimo odpadke, v njih je denar; g. Josip Zabkar.

Torek 19. februarja: O naši jugoslovanski glasbi (srbski in hrvaški); g. Emil Adamič.

Petek 22. februarja: Tam ob Muri v veseli Prlekiji; g. Marjan Tratar.

—r V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v soboto 2. februarja predaval g. inž. Vinko Sadar: Kmetijska posvetovalnica. V nedeljo 3. februarja pa bo isti predavatelj govoril »O predvinih rastlinah v dravski banovini«.

—r V nacionalnih urah bodo zvečer ob 19.30 naslednje oddaje:

Nedelja 3. februarja: Ljuba Nenadović; dr. Tihomir Đorđević. (Prenos iz Beograda.)

Ponedeljek 4. februarja: Razglasitev zjedinenja Bosne in Hercegovine s Srbijo leta 1918.; dr. Vl. Čorović. (Prenos iz Beograda.)

Torek 5. februarja: Združenje Cvijeta Zuzorić. (Prenos iz Beograda.)

Sreda 6. februarja: Svetozar Miletić; Vaso Stajić. (Prenos iz Beograda.)

Četrtek 7. februarja: Rdeči križ. (Prenos iz Beograda.)

Petek 8. februarja: Marko Milanov; Marko Semović. (Prenos iz Beograda.)

Stanovska organizacija JUU Iz izvršnega odbora

—UPB Učiteljska zborovanja. Nekateri člani JUU se pritožujejo izvršnemu odboru, da nekatera sreska društva ne sklicujejo svojih zborovanj pravočasno, t. j. 15 dni prej, kot je to odredeno po čl. 108 poslovnika. V pritožbah poudarjajo, da zaradi tega mnogi člani niso obveščeni o dnevu zborovanja in se ga zato ne morejo udeležiti. — Opozarjajo se vsi odbori sreskih učiteljskih društev, da upoštevajo čl. 108 poslovnika, po katerem se zborovanje sklicuje 14 dni prej.

—UPB Dolžniki udruženja. Vse šole in učitelji (-ce), ki dolgujejo naročnino za liste, naj zahtevajo poročilo o višini dolga. Naprošajo se tudi ostali dolžniki, da zahtevajo ta poročila neposredno od Jugoslovanskega učiteljskega udruženja, Kralja Milutina 66, Beograd. Poročila bodo takoj dobili. Šole in ostale ustanove se naprošajo, da vstavijo v svoje proračune vsote dolgovan udruženju ter se pobrigajo, da bodo čim prej izplačane.

Iz društev: Vabila

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo zborovalo v soboto, dne 9. februarja 1935. l. točno ob 11. uri v kočevski narodni šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Sodobni problem denarja, predava g. dr. Mihael Josip. 2. Situacija v organizaciji; dopisi. 3. Reorganizacija društvenih zborovanj. 4. Predloži in slučajnosti. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo v soboto, dne 9. februarja 1935. ob 10. uri v Rogasji Slatini. Poleg običajnih točk je na sporedu situacijsko poročilo, razgovor o reorganizaciji društvenih zborovanj, poročilo o sodobnih problemih pedagoškega učiteljstva. Za pedagoško predavanje je naprošena Pedagoška centrala v Mariboru. Zamudniki na članarini naj se že vendar zganijo! — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA bo zborovalo 9. febr. 1935. v Dol. Lendavi ob 10. predpoldne. Predaval bo kmet, ref. g. Lipovec o sodobnem kmetiškem vprašanju. — Zborovanje bo v dvorani hotela »Krone«. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 9. februarja 1935. ob 10. uri v mali dvorani Narodnega doma po sledečem dnevnem redu: 1. Življenjska šola — predava tov. Lavrič. — 2. Poročilo o predsedniškem zboru dne 9. januarja 1935. v Ljubljani. — 3. Čitanje zadnjih dveh zapisnikov. — 4. Došli dopisi. — 5. Iz šolske prakse. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v petek 8. februarja na osnovni šoli pri sv. Jakobu ob pol 20. uri. Poleg situacijskega poročila je na dnevnem redu tudi poročilo o proračunih ljubljanskih osnovnih šol. (Poroča tovariš Ambrožič.)

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL bo zborovalo dne 16. febr. 1935. ob pol 9. uri v telovadnici nar. šole na Grabnu v Ljubljani. — Dnevni red bo: 1. Gospodarski dan. 2. Poročila odbornikov. 3. O pogrebu blagopokojnega Nj. Vel. Vit. kralja Aleksandra I. Zedinitelja. (Poroča tov. Terpin.) — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO V BREZICAH zboruje v soboto, 9. febr. 1935. ob 9. uri na Vidmu. 1. Domožnanstvo v osnovni šoli — predava g. banov. šolski nadzornik Fran Drnovšek. 2. Situacijsko poročilo. 3. Društvene zadeve. 4. Slučajnosti. — Radi važnosti dnevnega reda naj bo udeležba iz obeh srezov polnoštevilna! — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU bo zborovalo v soboto dne 9. februarja 1935. ob 9. uri v Ormožu. Dnevni red: 1. »Gospodarski dan«, predava tov. A. Hren. 2. Objava dopisov. 3. Poročilo o predsedniškem zboru. 4. Slučajnosti. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA bo zborovalo dne 16. februarja 1935. v sokolskem domu v Murški Soboti. Začetek ob 9. uri. — Na dnevnem redu je čitanje zapisnika o zadnjem zborovanju, situacijsko poročilo tov. predsednika s poročilom o zboru predsednikov 9. januarja v Ljubljani, delovni program in cilji nove društvene uprave, tekoče društvene zadeve in dopisi, aktualno predavanje tov. Kosove, predloži in slučajnosti. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO bo zborovalo v soboto dne 9. februarja 1935. ob pol 10. uri skupno z brežjskim društvom v šoli na Vidmu. — Dnevni red: 1. Predavanje o domožnanstvu v narodni šoli (g. ban. šol. nadzornik Drnovšek Franc). — 2. Situacijsko poročilo. — 3. Reorganizacija društvenih zborovanj. (Razprava.) — 4. Slučajnosti. — Naprošamo tov. poverjenike, da izterjavate članarino mesečno Din 17, ter jo točno po vsakem prvem nakažetu blaginiku. Zabeležite na položnici, za katerega plačate članarino. Pošljite tudi Din 1 za one, ki niso plačevali po Din 17! — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI LOKI bo zborovalo v soboto dne 9. februarja v deški narodni šoli v Škofji Loki s pričetkom ob 8. uri. Dnevni red: 1. Otvaritev. 2. Učiteljske gospodarske ustanove, referira tov. Ivan Kocijančič. 3. Pomladek rdečega križa, poročila tov. Josip Kobal. 4. Učiteljstvo na Oplenju, poročila tov. Lendovšek Amalija. 5. Situacijsko poročilo, poročila tov. predsednik. 6. Predloži in slučajnosti. — Tovarišice in tovariše vabimo, da se udeležijo zborovanja polnoštevilno. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJGRAD bo zborovalo v soboto dne 9. februarja 1935. ob 9. uri v IV. razredu nar. šole v Slovenjgradu. — Poleg običajnih točk je na dnevnem redu referat tov. Smolnikarja »Čustvo manjvrednosti«. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO V PTUJU bo zborovalo dne 11. februarja ob 10. uri v prosvetni dvorani Mladike. Na dnevnem redu je: poročilo predsednika, predavanje tov. Debenaka o Bezručevi zemlji, slučajnosti. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO V GORNJEM GRADU bo zborovalo v Gornjem gradu v soboto, dne 9. februarja 1935. po prihodu avtobusa po sledečem dnevnem

redu: 1. Obravnava dopisov. 2. Poročilo o zboru predsednikov. 3. Aktualne stanovske in društvene zadeve. 4. Razgovor o »gospodarskem dnevu«. 5. Slučajnosti. — Pred zborovanjem kratka odborova seja. — Odbor.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo v soboto 9. februarja 1935. v Domžalah. Pričetek ob 9. uri. Dnevni red: 1. Predavanje o državljski vzgoji — Pero Horn. 2. Poročila. 3. Slučajnosti. — Odbor.

—JUJ SRESKO DRUŠTVO CELJE bo zborovalo v soboto 9. februarja s pričetkom ob pol 9. uri v mestni narodni šoli v Celju. Poleg razprave o tekočih zadevah je na dnevnem redu predavanje tov. Ernesta Vranca iz Maribora o členu 44. šolskega zakona in učnih načrtih s primeri iz šolske prakse. Predavatelj bo prikazal načrte tudi z ilustriranimi stenskim tedicami v smislu strnjivosti pouka. — Društvena knjižnica bo poslovala pol ure pred pričetkom zborovanja. Izposojene knjige naj se vrnejo! — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Poročila:

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO ZA SREZ DRAVOGRAD je zborovalo na Prevaljah, dne 15. dec. 1934. Število članov: Navzoči: 69 članov, 75%.

Ob otvoritvi zborovanja je imel tovariš predsednik spominski govor o blagopokojnem Viteškem kralju Aleksandru I. Zedinitelju in v lepih besedah orisal njegovo življenje in v veličastno delo za ustanovitev in procvit Jugoslavije.

Po kratkem odmoru se je nadaljevalo zborovanje po dnevnem redu. Na podlagi 22 prijav za šolske delovne odseke so se sestavili sledeči odseki: Naša vas, eno in dvorazredničarji, pedagogika, gospodarsko politični odsek, narodno obrambni in manjšinski odsek, ženska vprašanja nadaljevalno šolstvo, telesna vzgoja in glasba. Na vsakem zborovanju zasedajo odseki največ do dve uri. Razglabljal se je pojm o seka in njegovega dela. Program in smernice se bodo podale na prihodnjem zborovanju, ko bodo odseki prvič poslovali. Po svojem zasedanju podajo odseki poročila in sklepe.

Ker je manjšinski vprašanje zelo obsežno, ga je tov. Doberšek K. podal v glavnih obrisih, tako, da se je samo dotaknil narodne manjšine in njenih najvažnejših problemov.

Po predavanju se je vršila debata. Obravnavali se je pored položaj naših obmejnih šol in težavno delo učitelja. Razmotrivalo se je gospodarsko stanje kmeta, poljskega in industrijskega delavca, kateremu se mora pomagati le z ustanovitvijo potrebnih prodajnih zadrug na vasi in nakupovalnih v industrijskih centrih. Zadruga mora biti dobro urejena, upeljane in podprte. V sedanjih težkih prilikah je posebno občutna potreba po dobrih zadrugah, da se organizira prodajni oziroma nakupovalni trg v srezu in izven njega. Naloga narodno obrambnega odseka je, da razmotri narodni položaj in sestavi predloge skupno z gospodarskim odsekom ter da da smernice za učiteljevo delo. Širokožrudno zasnovano in usmerjeno delo bo nudilo pri obravnavi najsigurnejše uspehe. Učiteljstvo mora stremeti za doseg izjemnega položaja za obmejne šole, ker se tu kreta prebivalstvo v posebnih prilikah.

Nato so se prečitale došle okrožnice in dopisi ter vzeli na znanje. Pri dopisu »postavljanje vidnih znakov v spomin na Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja« se odloči članstvo za socialno ustanovo. Na dopis o zaščiti članstva se je soglasno sklenilo, naj se zaščita članstva izvršuje v njegovo vsestransko zadovoljstvo, da se mu storjena krivica tudi popravi.

Prihodnje zborovanje bo na Prevaljah v mesecu februarju. Predsednik prosi članstvo, da se ga sigurno udeleži v polnem številu, ker bodo na tem zborovanju sestavljali odseki svoje programe in zaključili nato uspešno zborovanje.

R. T. Gallo, preds. I. Krajcar, tajnik.

—JUJ SRESKO DRUŠTVO ZA SREZA ČRNOMELJ IN METLIKA je zborovalo 19. januarja v Črnomlju. Zborovanja so se kljub izredno slabemu vremenu udeležili 64 člani. Prisoten je bil tudi sreski načelnik sreza črnomeljskega, g. dr. Trstenjak, ki se živo zanima za šolstvo Bele Krajine in razmere med učiteljstvom. Prisotna pa sta bila tudi oba kmetijska referenta.

Šematizem vsega učiteljstva kraljevine Jugoslavije urejen po banovinah in srezih je izšel v zalogi

Jugoslovanskega učiteljskega udruženja —
Beograd, Kralja Milutina 66
in stane Din 10.—

Poleg šematizma so tudi vsa nevodila, potrebna učitelju pri službenem poslovanju. Naroča se z dopisom na gornji naslov, kateremu je priložiti gornji znesek v znakah in Din 1.— za poštnino. — Napišite svoj točen naslov, da ne bo pogrtek pri dostavi

Vse šole nujno potrebujejo seznam
vsega učiteljstva v državi

Po pozdravu tov. predsednika je povzel besedo g. sreski načelnik, ki je podal v izčrpnem poročilu svoje poglede in misli o šolstvu in učiteljstvu podrejenega mu sreza. Vesel in zadovoljen nad dejstvom, da se učiteljstvo po sili potrebe in stanovske zavesti vrača v svojo stanovsko organizacijo, ter da se vseskozi udeležuje koristno med narodom, je zagotovil učiteljstvo, da mu bo vedno naklonjen pri težkem delu izven šole z nasveti in navodili.

Z velikim zanimanjem je sledilo učiteljstvo predavanju g. dr. Tume »Uvod v sociologijo«, katerega nadaljevanje bo na prvem prihodnjem zborovanju. Tovariš Barle Konrad nam je podal potrebna in koristna praktična navodila o obdelovanju šolskega vrta. Tudi to predavanje se bo nadaljevalo po želji vsega učiteljstva ter s pristankom tov. predavatelja na vseh naslednjih zborovanjih.

Za tov. Barletom pa je podal tov. Kugler Mirko referat s temo »Stanovska zavest«, za kar je žel s strani učiteljstva zaslužno priznanje. Tov. predsednik je podal nato izčrpano poročilo ter tolmačil učiteljstvu sklepe predsedniškega zboru sekcije in sklepe seje glavnega odbora. Prav tako so tudi ostali funkcionarji in referenti podali svoja poročila, tov. blaginjak pa je obvestil dolžnike, da prejmejo še pred 1. februarjem opomine s položnico, da poravnajo svoje obveznosti.

Tov. predsednik je pozval članstvo, da čvrsto vztraja na začrtani poti. Pohvalil je posebno tudi učiteljstvo črnomeljske šole, ki se je skoraj vse včlanilo, tako, da šteje naše društvo sedaj 101 člana od 116 aktivnih in upokojenih učiteljskih moči Bele Krajine ter zaključil uspešno zborovanje.

Ljubič Matko, predsednik. Vilfan Maksimil, tajnik.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO DOL. LENDAVA. Dodatno k poročilu priobčenem v »Učiteljskem tovarišu« štev. 23. od 10. jan. 1935. objavljamo v tem poročilu izpadli pasus:

Zelo zanimivo je bilo blaginjsko poročilo in temu sledeča razprava. Proti tov. blaginjsko so bili iznešeni očitki po banovinski skupščini in med učiteljstvom članstvom, češ, da je on kriv nerada v blaginji. Očitki so bili takega značaja, da je bila s tem prizadeta njegova osebna čast. Predsednik je že v svojem situacijskem poročilu očiglasno neupravičene napade nanj. Iz blaginjskih knjig in poročila nadzornega odbora je bilo razvidno, da so očitki popolnoma neutemeljeni in zgolj izmišljotine ljudi, ki jim je bil namen oblatiti blaginjskega in odbor. Malo zadoščeno mu je nudila soglasno sprejeta zaupnica.

Kot namestniki so bili izvoljeni v odbor društva Serajnik Slava, Križanič Franc, Ravbar Hinko, Princič Stanko in Horvat Janko.

Novosti na knjižnem trgu

—k Izšla je 1. štev. III. letnika »Zivalce«. Letna članarina znaša 36 Din, za podporne člane samo 20 Din. »Zivalce« je najcenejši strokovni list. Učitelji na kmetiškem in gospodarsko nadaljevalnih šolah bodo našli v listu, ki je tudi bogato ilustriran, veliko snovi, potrebne za pouk. List urejuje tov. Paljk, ki je sam navdušen perutinar in rejec domačih kuncev. V 1. številki je natisnjeno novoletno voščilo »Zivalce« izpod peresa načelnika kmetijskega oddelka kr. banske uprave g. inž. Zidanskega. Inž. Wenko, avtor knjige: Kmetijsko kokošarstvo, ki je izšla pred nekaj dnevi v založbi Kmetijske matice, podaja v članku »V novo leto« svoje misli ob bodočem delovanju društva »Zivalce«. Urednik Paljk navaja vsa potrebna perutinarjeva opravila v februarju. Isti pisec poučuje rejce domačih kuncev, kako naj skrbje pozimi za samice plemenke. Hribarjev članek: Hlevček za domače kunce, bo razveselil zlasti rejce — začetnike. G. Vidmar piše obširno o ptičarjevih opravilih v februarju. List je neobhodno potreben vsem rejcem malih živali in za šole, zato ga prav toplo priporočamo. Naroča se v upravi »Zivalce« — Ljubljana, Novi trg 5.

—k Nova številka »Našega vala«, ki je pravkar izšla, prinaša na uvodnem mestu izredno zanimiv razgovor z našim popularnim dramskim pisateljem gosp. Vombbergerjem. Pesnik Mile Klopčič je prispeval »Cesta pred pomladjo«, Mihail Zoščenko »Senčnik«, Anton Ingolič »Zgrešena pota«, Sel Catini roman »Emilio Berenini«. — Zahtevajte brezplačno na ogled ta naš najboljši in najcenejši tednik. Mesečna naročnina stane le Din 12. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki sintizijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izpravlja optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Za šolo in dom

Najpopolnejša zaloga slovenske literature, beletristika, znanstvena in dramska dela, pesnitve. — Velika zaloga nemških literarnih in znanstvenih del. Vedno v zalogi nemške in hrvaške pedagoške knjige. Oglejte si vse to brezobvezno v naših knjigarnah.

UČITELJSKA TISKARNA • LJUBLJANA

registрована zadruga z omejeno zavezo
Franciščanska ulica 6 — podružnica: Maribor, palača Banovinske hranilnice